

UCZESTNICTWO POLAKÓW – MIESZKAŃCÓW MIAST I WSI – W WYJAZDACH TURYSTYCZNYCH – PODOBIENSTWA I RÓŻNICE

Katarzyna Karbowski

Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych SGGW
Kierownik Katedry: prof. dr hab. Wojciech Zięta

Słowa kluczowe: turystyka, uczestnictwo, miasto, wieś
Key words: tourism, participate, city, country

S y n o p s i s . W opracowaniu zaprezentowano charakterystykę podróży Polaków w latach 2003-2005 z uwzględnieniem podziału na podróże mieszkańców miast i wsi. Analizowano wyjazdy krajowe krótkookresowe (2-4 dni), krajowe długookresowe (5 i więcej dni) i zagraniczne (co najmniej jeden nocleg w innym kraju). Do analizy wykorzystano dane pochodzące z badań prowadzonych przez Instytut Turystyki. Ponadto, szczegółowo dokonano analizy wyjazdów krajowych długookresowych i zagranicznych mieszkańców miast i wsi w 2004 roku, tak aby wskazać na podobieństwa i różnice dla tych grup turystów.

WSTĘP

Turystyka istnieje od zarania dziejów, co powoduje, iż jest ona nieodłącznym elementem naszego życia. Jedną z przyczyn takiego stanu jest popularność oraz powszechność uprawiania turystyki. Właściwie trudno spotkać osobę, która nigdy nie uprawiała turystyki, czy też nie zna tego pojęcia. Turystyka, różnie interpretowana przez różnych autorów, dla turystów to przede wszystkim przyjemność, na którą decydują się z własnej woli i która najczęściej na długo pozostawia ślad w pamięci.

Celem opracowania jest przedstawienie podstawowych zagadnień z zakresu turystyki według kryterium zamieszkania oraz wskazanie różnic i podobieństw pomiędzy turystą mieszkańcem wsi, a turystą mieszkańcem miasta.

RUCH TURYSTYCZNY – ISTOTA

Turystyka jest zjawiskiem społeczno-ekonomicznym, zwanym ruchem turystycznym [Sikora 1999], który z jednej strony jest wywoływany określonym popytem (potrzebą) na dobra i usługi turystyczne, a z drugiej strony podażą (wytwarzaniem) dóbr i usług turystycznych. Istotą turystyki jest ruch – zmiana miejsca pobytu, którą można zrealizować za pomocą własnych środków komunikacji lub świadczonych usług przewozowych. Ruch turystyczny charakteryzuje: dobrowolność decyzji podróżowania, czasowe opuszczenie

stałego miejsca zamieszkania; poznawczy, wypoczynkowy, zdrowotny, rozrywkowy lub zarobkowy cel wyjazdu.

Ruch turystyczny można dzielić uwzględniając różne kryteria. Można sklasyfikować wg zaleceń WTO, według kryterium pochodzenia turysty na [Gołębowski 2002]: turystykę krajową, przyjazdową i wyjazdową. Według innego podziału mamy trzy rodzaje ruchu turystycznego [Kaprowski 1999]:

- ruch pobytowo-wypoczynkowy (długookresowy) – obejmuje różne rodzaje turystyki (wczasy, pobyty w sanatoriach, uzdrowiskach, kolonie, obozy młodzieżowe oraz letniska); główne regiony wyjazdów pobytowo-wypoczynkowych w Polsce to góry i pojezierza,
- ruch wycieczkowo-krajoznawczy (długookresowy) – obejmuje turystykę wycieczkową, kwalifikowaną, campingową, autostop oraz obozy wędrowne; główne regiony ruchu wycieczkowo-krajoznawczego to góry, wyżyny, pojezierza, obszary leśne oraz ośrodki miejskie z dużą ilością zabytków,
- ruch wypoczynkowo-świąteczny (krótkookresowy) – zainteresowani są nim głównie mieszkańcy wielkich miast lub aglomeracji miejskich. W tej formie dominują odwiedzi-ny u krewnych lub znajomych oraz wyjazdy indywidualne samochodem lub koleją.

SEZONOWOŚĆ W TURYSTYCE

Charakteryzując ruch turystyczny wyjazdowy należy podkreślić sezonowość tego zjawiska, która polega na tym, że zmienia się jego wielkość w zależności od nadchodzącego sezonu. W Polsce wyróżniamy dwa sezony turystyczne: letni (lipiec, sierpień) i zimowy (grudzień, styczeń, luty). Polacy zdecydowanie najczęściej podróżują w miesiącach letnich (podróże krajowe) – w lipcu i w sierpniu.

W sezonie letnim turyści wypoczywają w górach, nad morzem, nad jeziorami. Natomiast w zimie Polacy wypoczywają głównie w górach lub też wyjeżdżają za granicę. Według danych Instytutu Turystyki, wyjazdy zagraniczne preferowane były w lipcu, w którym wyjechało 850 tys. osób w 2004 roku i 950 tys. osób w 2005 r., w sierpniu odpowiednio 750 i 850 tys. osób oraz we wrześniu 800 tys. osób w 2004 r. i 550 tys. osób w 2005 roku.

Tabela 1. Krajowe długookresowe podróże Polaków w wieku 15 i więcej lat [mln]

Miesiąc	Liczba podróży		Zmiana 2005/2004 [%]
	2004	2005	
Styczeń	0,55	0,75	36
Luty	0,9	0,7	-22
Marzec	0,65	0,55	-15
Kwiecień	0,9	0,5	-44
Maj	0,75	0,95	27
Czerwiec	1,0	0,85	-15
Lipiec	3,05	3,05	0
Sierpień	3,45	3,45	0
Wrzesień	1,2	1,0	-17
Październik	0,65	0,7	8
Listopad	0,65	0,9	38
Grudzień	0,85	1,3	53
Ogółem	14,6	14,7	1

• źródło: badania Instytutu Turystyki.

KRAJOWE I ZAGRANICZNE PODRÓŻE POLAKÓW ZE WZGLĘDU NA MIEJSCE ZAMIESZKANIA

Aktywność turystyczna Polaków jest zróżnicowana w zależności od miejsca zamieszkania. Inaczej kształtuje się aktywność turystyczna wśród mieszkańców wsi, niewielkich miast a jeszcze inaczej wśród osób zamieszkujących duże miasta. W tabeli 2 zaestawiono

dane dotyczące udziału w wyjazdach według miejsca zamieszkania.

Miejsce zamieszkania różnicowało udział w wyjazdach krajowych długookresowych. Najmniej podróżowali mieszkańcy wsi, choć w 2005 roku zaobserwowano wzrost udziału o 2,7 pp. w porównaniu do roku 2004. Niski udział osób ze wsi wyjeżdżających długoterminowo na wypoczynek może wynikać m.in. z faktu posiadania gospodarstwa rolniczego lub z braku środków na wyjazd.

W przypadku mieszkańców mniejszych miast w roku 2004 zanotowano spadek uczestnictwa, ale w kolejnym roku zaobserwowano niewielki wzrost. Może to wynikać m.in. z chęci zapewnienia idealnych warunków pogodowych podczas pobytu na urlopie, co w naszych warunkach klimatycznych jest trudne. Dlatego bardziej korzystny w przypadku podróży długookresowych wydaje się wyjazd zagraniczny.

Mieszkańcy dużych miast stanowili najliczniejszą grupę wyjeżdżających. Prawdopodobnie były to regularne wczasy, planowane co roku.

W wyjazdach krótkookresowych Polaków, w przeciwieństwie do wyjazdów długookresowych, uczestniczyło więcej mieszkańców wsi, aczkolwiek nie była to grupa najliczniejsza. Największym udziałem w tych wyjazdach charakteryzowali się mieszkańcy miast powyżej 500 tysięcy mieszkańców, który w roku 2005 wynosił 30%, i w porównaniu do mieszkańców miast małych do 20 tysięcy mieszkańców był wyższy o 8 pp. Mieszkańcy dużych miast częściej uczestniczyli w tego typu wyjazdach, bowiem były to zwykle wyjazdy szkoleniowe i biznesowe.

W wyjazdach zagranicznych w latach 2003–2005 zanotowano tendencję spadkową, bowiem z roku na rok w każdej analizowanej grupie zmniejszał się udział wyjazdów. Ponadto, najrzadziej z wyjazdów zagranicznych korzystali mieszkańcy wsi.

Tabela 2. Uczestnictwo w krajowych wyjazdach długookresowych, krótkookresowych i zagranicznych według miejsca zamieszkania

Miejsce zamieszkania	Udział osób wyjeżdżających w roku [%]		
	2003	2004	2005
Wyjazdy krajowe długookresowe			
Wieś	17,5	14,0	16,7
Miasto do 20 tys. mieszkańców	32,6	28,7	26,8
Miasto 21-100 tys. mieszkańców	37,5	32,6	34,4
Miasto 101-500 tys. mieszkańców	42,3	42,4	36,8
Miasto ponad 500 tys. mieszkańców	49,3	45,7	50,9
Wyjazdy krajowe krótkookresowe			
Wieś	29,1	19,8	20,0
Miasto do 20 tys. mieszkańców	31,1	30,2	22,0
Miasto 21-100 tys. mieszkańców	30,7	29,5	27,4
Miasto 101-500 tys. mieszkańców	35,9	32,1	23,7
Miasto ponad 500 tys. mieszkańców	29,3	36,9	30,1
Wyjazdy zagraniczne			
Wieś	7,4	6,3	7,9
Miasto do 20 tys. mieszkańców	10,9	11,8	12,8
Miasto 21-100 tys. mieszkańców	10,5	12,3	13,5
Miasto 101-500 tys. mieszkańców	14,1	15,8	13,2
Miasto ponad 500 tys. mieszkańców	13,9	22,5	19,0

• źródło: badania Instytutu Turystyki.

WYJAZDY KRAJOWE DŁUGOOKRESOWE – MIESZKAŃCY MIAST I WSI

W realizacji celu opracowania dokonano szczegółowej analizy wyjazdów krajowych długookresowych oraz zagranicznych. Materiał badawczy stanowiły badania przeprowadzone w 2004 roku przez Instytut Turystyki na reprezentatywnej próbie OBOP obejmującej mieszkańców Polski w wieku 15 lat i więcej, łącznie 3803 osoby, z czego 1086 osób odbyło podróżę długookresową, 1041 osób wzięło udział w podróżach krótkookresowych oraz 451 osób uczestniczyło w wyjazdach zagranicznych [Łaciak 2005].

Tabela 3. Przyczyny nieuczestniczenia w długookresowych wyjazdach turystycznych w roku 2004 według miejsca zamieszkania

Rodzaj przyczyny	Udział osób nie wyjeżdżających [%]					
	ogółem	według miejsca zamieszkania				
		wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
		do 20	21-100	101-500	powyżej 500	
Niski poziom zamożności	52	49	52	54	54	54
Dom rodzina bez opieki	8	9	6	9	5	6
Brak ochoty	7	7	9	7	9	7
Praca zawodowa	6	4	7	6	8	9
Choroba	5	4	4	5	8	8
Gospodarstwo rolne bez opieki	5	11	2	1	1	1
Podeszły wiek	5	5	4	4	3	6
Duże wydatki (kupno samochodu) uniemożliwiły wyjazd	3	2	4	3	4	6
Remont	3	3	4	4	1	0
Brak celu i organizatora wyjazdu	2	2	1	1	3	1
Urlop wykorzystany na pracę zawodową	2	2	3	3	2	1
Inwalidztwo	1	1	1	1	1	0
Inne	1	1	3	2	1	1

• ródło: opracowanie własne na podstawie badań Instytutu Turystyki.

W roku 2004, względy materialne były przyczyną nieuczestniczenia w długookresowych wyjazdach turystycznych w szczególności mieszkańców średnich i dużych miast. Mieszkańcy wsi i małych miasteczek rzadziej wskazywali tę przyczynę. Dla nich ważnym i uzasadnionym wskazaniem była niechęć do pozostawienia gospodarstwa rolnego, czy domu bez opieki. Dla mieszkańców miast kolejnym wskazaniem, po względach materialnych, była praca zawodowa, czyli urlop wykorzystywany albo w celach zarobkowych, albo przeznaczony na podnoszenie kwalifikacji.

Wśród mieszkańców wsi największym udziałem charakteryzowały się cele związane z odwiedzinami u krewnych i znajomych, co wynikało z posiadania ograniczonych środków. Na drugim miejscu wskazywali oni wyjazd turystyczno-wypoczynkowy. Inaczej sytuacja przedstawiała się w przypadku mieszkańców średnich i dużych miast. Im większe miasto, tym większy udział osób wskazujących cel turystyczno-wypoczynkowy jako najważniejszy.

Tabela 4. Cele krajowych wyjazdów długookresowych według miejsca zamieszkania w 2004 roku

Treść celu	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	według miejsca zamieszkania				
		wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
		do 20	21-100	101-500	powyżej 500	
Liczba respondentów	1086	197	140	246	291	212
Turystyczno-wypoczynkowy	60,3	38,8	52,2	62,2	65,7	75,4
Owiedziny u krewnych i znajomych	33,2	42,4	40,7	32,0	32,9	21,5
Służbowy	3,1	4,1	2,7	2,2	4,1	2,0
Zdrowotny	5,9	11,0	5,7	4,8	4,2	4,7
Religijny	1,2	2,0	0,5	1,5	0,7	1,0
Inny np. sportowy	3,9	3,3	4,7	2,8	3,2	6,0

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

Tabela 5. Organizacja wyjazdów krajowych długookresowych wg miejsca zamieszkania

Nazwa sposobu organizacji wyjazdu	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	według miejsca zamieszkania					
	ogółem	wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
do 20			21-100	101-500	powyżej 500	
Wykupiony wcześniej w biurze podróży	4,2	2,3	4,0	5,2	4,4	4,8
Zorganizowany przez zakład pracy, uczelnię itp	14,5	15,4	17,5	14,2	12,3	15,0
Zorganizowany samodzielnie	85,5	83,2	82,8	83,4	87,9	88,7

• źródło: badania Instytutu Turystyki.

szy. Mieszkańcy średnich i dużych miast, zmęczeni życiem w mieście, każdą okazję wykorzystywali do wyjazdów w celach turystyczno-wypoczynkowych, aby nabrać sił do pracy. Na drugim miejscu, z udziałem malejącym wraz ze zwiększającą się wielkością miasta, w którym zamieszkiwał respondent, znalazły się odwiedzin u krewnych i znajomych. Ten cel od zawsze towarzyszy wszelkim podróżom, w wielu przypadkach jest jedynym czynnikiem skłaniającym do podróży.

W każdej wyodrębnionej grupie (ponad 80% wskazań) zdecydowana większość wybrała samodzielne organizowanie wyjazdu. Było to związane przede wszystkim z rodzajem odbywanej podróży. Zwykle wyjazdy krajowe długookresowe podróżujący organizują sami, w odróżnieniu od wyjazdów zagranicznych, przy organizacji których wyjeżdżający korzystają z form oferowanych przez różne organizacje świadczące usługi w tym zakresie.

Najczęściej wskazywanym miejscem zakwaterowania przez większość respondentów było mieszkanie u krewnych lub znajomych. Przy czym pojawiła się następująca tendencja, że im większa liczba mieszkańców z miasta, z którego pochodził respondent, tym mniejszy udział wskazań dotyczących zatrzymania się na czas wyjazdu w mieszkaniu u krewnych lub znajomych. Ponad 50% mieszkańców wsi i małych miast wskazywało ten sposób zakwaterowania, a tylko co trzeci respondenci miast powyżej 500 tys. mieszkańców. Na drugim

Tabela 6. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów krajowych długookresowych w podziale według miejsca zamieszkania

Nazwa miejsca zakwaterowania	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	według miejsca zamieszkania					
	ogółem	wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
do 20			21-100	101-500	powyżej 500	
Hotel, motel	4,7	0,9	8,8	4,7	6,3	3,5
Dom wycieczkowy, schronisko	1,4	2,3	1,5	1,8	0,3	1,6
Pensjonat	11,2	8,0	6,9	11,7	12,6	14,6
Ośrodek wczasowy	10,6	6,6	11,5	9,6	12,2	12,8
Sanatorium	5,3	9,4	4,7	4,4	5,1	3,2
Kwatera prywatna	14,9	10,0	7,9	13,5	16,5	23,3
Domek kempingowy	4,7	3,6	2,9	6,0	4,1	6,4
Namiot, przyczepa	6,8	5,5	7,3	6,4	6,7	8,2
Mieszkanie u krewnych lub znajomych	43,2	54,8	50,7	42,8	39,5	33,2
Domek na działce	6,3	1,4	3,3	3,5	10,0	10,9
Inne	2,6	1,4	5,1	3,4	3,0	0,6

• źródło: badania Instytutu Turystyki.

Tabela 7. Terminy wyjazdów krajowych długookresowych według miejsca zamieszkania

Pora roku	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	wieś	według miejsca zamieszkania			
			miasto [tys. mieszkańców]			
			do 20	21-100	101-500	powyżej 500
Zima	14,4	17,7	16,3	14,4	12,7	12,6
Wiosna	13,8	19,0	15,5	11,7	11,3	13,6
Lato	78,5	69,5	71,3	84,3	82,3	79,7
Jesień	18,6	17,0	21,3	13,5	20,3	21,8

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

miejscu respondenci najczęściej wskazywali kwaterę prywatną jako miejsce zamieszkania podczas wyjazdu. Był to co dziesiąty mieszkaniec wsi, natomiast udział tych wskazań wśród mieszkańców miast zwiększał się wraz ze wzrostem wielkości miasta, z którego pochodził ankietowany i mieścił się w przedziale od 8% wśród mieszkańców najmniejszych miast do prawie 25% wśród mieszkańców największych miast (powyżej 500 tys. mieszkańców). Kolejne miejsca zakwaterowania wskazywane przez mieszkańców miast to pensjonaty oraz ośrodki wczasowe, z których wyraźnie rzadziej korzystali mieszkańcy wsi. Wśród wskazań mieszkańców dużych i średnich miast (około 10%) pojawiało się zakwaterowanie w domku na działce. Domy wycieczkowe i schroniska jako miejsce zakwaterowania charakteryzowały się najmniejszym udziałem wskazań wśród mieszkańców miast, zaś hotele i motel – wśród mieszkańców wsi.

Dominującym okresem wyjazdów urlopowych Polaków w 2004 roku było lato. Przy czym wystąpiło zróżnicowanie w zależności od miejsca zamieszkania. Około 70% mieszkańców wsi i małych miast wskazywało tę porę roku i ponad 80% wskazań przez mieszkańców większych miast. Potwierdzają to ponadto dane zawarte w tabeli 1 wskazujące, że największe natężenie ruchu turystycznego w Polsce występuje w lipcu i sierpniu. W przypadku pozostałych pór roku wielkości były zbliżone we wszystkich analizowanych grupach.

Mieszkańcy wsi oraz małych miast najczęściej wskazywali miasta jako miejsce wypoczynku. Ponadto zaobserwowano tendencję, że im większe miasto tym rzadziej respondenci wskazywali wyjazd do miasta jako kierunek podróży. Prawie co piąty mieszkaniec wsi uczestniczył w wypoczynku nad morzem. Na kolejnym miejscu wśród mieszkańców wsi z podob-

Tabela 8. Kierunki wyjazdów krajowych długookresowych wg miejsca zamieszkania

Nazwa kierunku podróży	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	wieś	według miejsca zamieszkania			
			miasto [tys. mieszkańców]			
			do 20	21-100	101-500	powyżej 500
W góry	24,8	17,2	24,4	25,6	29,4	25,2
Nad morze	27,9	22,0	23,0	29,7	27,4	35,3
Nad jeziora	18,9	16,7	20,0	14,5	22,3	20,4
Do miast	21,7	33,9	29,4	20,2	18,0	12,2
Na inne tereny	22,9	21,5	20,1	23,4	21,9	26,9

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

nym udziałem wskazań znalazły się wyjazdy w góry oraz nad jeziora (około 17% wskazań). Mieszkańcy największych miast najczęściej wskazywali wyjazd nad morze (ponad 35%). Najrzadziej jako miejsce wypoczynku wśród wszystkich grup analizowanych według miejsca zamieszkania wskazywano jeziora.

WYJAZDY ZAGRANICZNE POLAKÓW – MIESZKAŃCÓW MIAST I WSI

Wyjazdy zagraniczne w analizowanej grupie były rzadsze. Spośród 3803 osób w 2004 roku pobyt za granicą odbyły 451 osoby, z tego 88 osób – mieszkańców wsi, 57 osób z miast do 20 tys. mieszkańców, 93 osoby – z miast od 21 do 100 tys. mieszkańców, 108 osób z miast o liczbie 101-500 tys. oraz 105 respondentów z dużych miast (powyżej 500 tys. mieszkańców). Charakterystykę badanej zbiorowości zaprezentowano w tabelach 9-11.

W przypadku turystyki zagranicznej we wszystkich grupach dominowały wyjazdy organizowane samodzielnie. Ich udział wynosił około 70-80% ogółu wskazań. Okazuje się jednak, że wyjazdy te były zorganizowane przez profesjonalistów z biur podróży. Z wyjazdów całkowicie organizowanych przez biura podróży najrzadziej korzystali mieszkańcy wsi, zaś najczęściej czyniły to osoby zamieszkujące w miastach liczących od 101 do 500 tys. mieszkańców.

Najważniejszymi miejscami zakwaterowania wskazywanymi przez respondentów były formy zorganizowane, takie jak: hotele, motele i pensjonaty, udział ten wynosił prawie 40%

Tabela 9. Organizacja wyjazdów zagranicznych według miejsca zamieszkania

Nazwa sposobu organizacji wyjazdu	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	według miejsca zamieszkania				
		wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
			do 20	21-100	101-500	powyżej 500
Całkowicie zorganizowany przez biuro podróży	23,1	17,3	18,9	25,2	28,1	23,3
Częściowo zorganizowany przez biuro podróży	6,5	3,6	3,8	6,7	8,0	8,6
Zorganizowany samodzielnie	73,9	82,5	80,1	69,2	66,4	75,2

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

Tabela 10. Rodzaje zakwaterowania w czasie wyjazdów zagranicznych według miejsca zamieszkania

Nazwa miejsca zakwaterowania	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	według miejsca zamieszkania				
		wieś	miasto [tys. mieszkańców]			
			do 20	21-100	101-500	powyżej 500
Hotel, motel, pensjonat	38,2	25,1	35,1	30,7	50,6	44,8
Domek wakacyjny, apartament	4,6	3,2	1,3	6,7	4,2	6,3
Kwatera prywatna	15,2	14,6	11,7	17,0	16,7	14,6
Ośrodek wczasowy, schronisko	4,6	2,3	1,7	11,8	1,1	5,5
Mieszkanie krewnych, znajomych	35,5	48,4	44,7	30,7	29,2	30,2
Namiet przyczepa	4,2	5,6	2,9	7,3	2,0	3,5
Inne	3,4	5,5	3,6	1,1	1,1	5,8

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

Tabela 11. Terminy wyjazdów zagranicznych wg miejsca zamieszkania

Pora roku	Udział osób wyjeżdżających [%]					
	ogółem	wieś	według miejsca zamieszkania			
			miasto [tys. mieszkańców]			
			do 20	21-100	101-500	powyżej 500
Zima	18,5	19,1	22,3	20,9	15,5	16,7
Wiosna	20,8	18,1	22,3	19,0	18,4	26,5
Lato	57,2	58,4	47,8	56,5	62,1	56,9
Jesień	34,8	32,6	43,8	30,6	31,7	38,7

• ródło: badania Instytutu Turystyki.

ogółu odpowiedzi, oraz mieszkania krewnych i znajomych (średnio ponad 35%). Wśród mieszkańców wsi i małych miast wyjeżdżający za granicę w 2004 roku preferowali zakwaterowanie w mieszkaniu u krewnych lub znajomych (45-48% respondentów). Mieszkańcy dużych miast częściej jako miejsce zakwaterowania wymieniali hotel, motel i pensjonat (45-51% ankietowanych). We wszystkich badanych grupach mało popularnymi miejsca zakwaterowania w czasie pobytu za granicą okazały się apartamenty, ośrodki wczasowe i schroniska oraz wyjazd przyczepą kempingową i pobyt pod namiotem.

W zakresie terminu wyjazdów zagranicznych, to zarówno mieszkańcy wsi jak i miast, najchętniej wyjeżdżają w lecie (50-60% wskazań). Wśród wszystkich grup drugą najbardziej atrakcyjną porą roku była jesień. Sezon letni właściwie zawsze w turystyce jest najbardziej oblegany, jednakże Polacy podróżują cały rok. Udział wyjazdów za granicę wiosną i zimą był zbliżony, oprócz mieszkańców dużych miast, którzy częściej wskazywali wyjazdy wiosną niż zimą (o prawie 10 pp.).

PODSUMOWANIE

Charakteryzując turystę mieszkańca miasta i turystę mieszkańca wsi można znaleźć wiele podobieństw i wiele różnic.

1. Turysta mieszkaniowiec wsi, jeśli wyjeżdża, to zwykle głównym celem jest wizyta u rodziny lub znajomych, wyjazd zwykle ma miejsce w lecie, rzadziej wiosną lub jesienią. Wśród przyczyn nieuczestniczenia w wyjazdach często wymieniano brak środków, czy też strach przed pozostawieniem gospodarstwa, domu, czy rodziny bez opieki. Mieszkańcy wsi głównie wyjeżdżali do miast, sami organizowali cały wyjazd. Co do sposobów spędzania czasu najczęściej wskazywano spokojny wypoczynek, krótkie spacerki, życie towarzyskie i rozrywki, oglądanie telewizji, przebywanie w ciszy i spokoju, z dala od ludzi, odwiedzanie miejsc kultu religijnego. Mieszkańcy wsi wyjeżdżający za granicę, realizowali najczęściej cele typowo turystyczne, nie korzystali z usług biur podróży.
2. Mieszkańcy miast jako główny cel wyjazdów wskazywali turystykę i wypoczynek, najczęściej realizowany w lecie, ale również w czasie wiosny, jesieni, czy zimy. Wśród przyczyn nieuczestniczenia w turystyce najczęściej wskazywali pracę zawodową, bądź też brak środków, czy chęci do wyjazdu. Mieszkańcy miast częściej niż mieszkańcy wsi korzystali z usług biur podróży, chociaż w dużym stopniu organizowali sobie wyjazd we własnym zakresie. Zdecydowanie charakteryzowali się odmiennymi preferencjami

co do sposobu spędzania czasu, na pierwszym miejscu wymieniali życie towarzyskie i rozrywki, poprawę kondycji fizycznej, turystykę kwalifikowaną (żeglarstwo, kajakarstwo, jazda konna, wspinaczki górskie), chodzenie do kawiarni, czy restauracji, zabiegi lecznicze i sanatoryjne. Przy wyjazdach za granicę, częściej niż mieszkańcy wsi, korzystali z usług biur podróży, zamieszkiwali u rodziny i znajomych, ale również często byli zakwaterowani w hotelach, czy pensjonatach.

3. Wystąpił spadek aktywności turystycznej mieszkańców wsi w przypadku wyjazdów krajowych krótkookresowych. W przypadku wyjazdów krajowych długookresowych i zagranicznych nastąpił wzrost liczby tych podróży. Wśród mieszkańców miast obserwowano zmniejszenie uczestnictwa w różnych formach turystyki.

BIBLIOGRAFIA

- Gołębski G. 2002: Kompendium wiedzy o turystyce. PWN, Warszawa.
Kaprowski W. 1999: Geografia turystyczna. WSE, Warszawa.
Łaciak J. 2006: Krajowe i zagraniczne wyjazdy Polaków w 2005 roku. Instytut Turystyki Warszawa (komunikat).
Łaciak J. 2005: Uczestnictwo Polaków w wyjazdach turystycznych w 2004 roku. Instytut Turystyki Warszawa.
Sikora J. 1999: Organizacja ruchu turystycznego na wsi. WSiP Warszawa.

Katarzyna Karbowskiak

TOURISTIC ACTIVITY OF RURAL AND URBAN POPULTION – DIFFERENCES AND SIMILARITIES

Summary

The article presents a typical destinations of Polish tourist. The research covered the analysis of differences in rural and urban tourism in the period 2003-2005. There is analysis of short (2-4 days), long (5 days and more) and foreign (at least one night abroad) tourism. The data used for investigation was obtained from Touristic Institute. The analysis also covers long-distance and foreign trips in the year 2004 considering the differences and the similarities of a certain tourist groups.

Adres do korespondencji:
dr Katarzyna Karbowskiak
Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
Katedra Ekonomiki i Organizacji Gospodarstw Rolniczych
Zakład Organizacji i Zarządzania
Ul. Nowoursynowska 166
02-787 Warszawa
tel. (0 22) 593 42 15
e-mail: kasiakarbowskiak@wp.pl